

„Näitelawa“

===== Esimene =====

Eesti teatri-, kunsti- ja kirjanduseajakiri.

☼ ☼ ☼ ☼ ☼ ☼ Piltidega. ☼ ☼ ☼ ☼ ☼ ☼

Wastutawad toimetajad ja wäljaandjad: S. A. Parmi ja Johan Parmi.

===== Näitelawa ilmub kord nädalas. =====

Tellimise hind:

Aasta peale postiga	5 rbl. — kop.
$\frac{1}{2}$ " " "	3 " — "
$\frac{1}{4}$ " " "	1 " 60 "
Aasta peale postita	4 " 60 "
$\frac{1}{2}$ " " "	2 " 50 "
$\frac{1}{4}$ " " "	1 " 30 "

Kuulutuste hind:

1 lehekülj	20 rbl.
$\frac{1}{2}$ "	10 "
$\frac{1}{4}$ "	5 "
$\frac{1}{8}$ "	3 "
Nonpareille rida 5 kop. $\frac{1}{8}$ lehek. lauses.	
Aasta, poole aasta ja kuu aja kuulutuste hind kokku- leppimise teel.	

Üksik nummer 15 kop. — Adressi muutmise eest 20 kop.

„Näitelawa“ peale tellimisi wõetakse toimetuse kontoris Tallinnas,
Wäike Rosenkrantsi uulitsal № 5, wastu.

„Näitelawa“ proowinumner saadetakse kahe 7-kopikalise postmargi eest koju kätte.

Kontor on awatud igal äripäewal kella 9 homm. kuni kell 6 õht. Pühapäewal, kella 12—2 lõunal.

Kõnetunnid igapäew, kella 12—2. l.

Liht- ja rahakirjade adr.: гop. Ревель, Редакция „Нäitelawa“.

„Näitelawas“

ilmus näljamäng „A. ja K.“, lähemal ajal ilmuvad veel Johan Parni ühewaatusline, lauludega algupäraline näljamäng „Mardi õhtu“ ja Ostrowski wiiewaatusline „Kui lühifene oli päem“. Suuremateft näitemängudeft ilmub f. a. weel A. Parni algupäraline Gesti rahwa elu kujutaw laulude, ringmängude ja melodraamadega läbi-põimitud kolmewaatusline, neljapildiline „Nanna Rein“, mille üle Gesti, Wene ja Saffa lehed omal ajal õige kiitwalt kirjutawad. Wähemateft näljamängudeft olgu weel nimetada „Gestujulit onn“, „Weidrad külalised“ ja mõned teifed. Peale kahe esimese hakkab toimetuf teifi eraraamatuna kokkufõidetult tellijatele fätte faatma.

Peale selle ilmub **divertifjemendis** hult deklamierimifeks jündfaid laulufid, ettekandmifeks kohajeid dialogifid, scenemonologid, naljakaid kirjeldufi foorletteafeteks jne. **Kroonika** toob arwufufi, fõit ja nalja, nekrologifid ja piltifid, ning juhifirjalifit käftufi.

Esimene kestade (hülfside) ja papitõõde
 wabrik **Gestimaal**.

Paberofikkestade (hülfside) ja papitõõde
 wabrik

„Georgi“ **Tallinnas**
 enne Tapal

asutatud 1897. a.

Hülfsid kui ka maifpaberiraamatud, kõige paremaf Prantfufe riifpaberif, on oma headufe ja puhtufe poolift laialt tuntud.

„Georgi“ hülfsifid õstes wõib iga oftja julge olla, et ta häfti forteeritud (ilma praagita) ja õige arwu hülfsifid karbifft eeft leiab.

Peale hülfside walmifstatafke kõige uue-mat fiftemi wäljamaa mafinate abil kõif-fugu papifft ja kartongifft afju, kõige peenemateft ilufarbitestest funi kõige lihtfamate fraamifarpideni ja faftideni poftifjaadenufte jaofk.

Firma „Georgi“.

Tallinnas, Waksali uul. № 3. — Ревель, Козацькой улицы № 3.

„Näitelawa“ wõib ka järgulife mafjuga tellida (1 rbl. kuuf faatmifega), kusjuures juba esimese faadetufe järele järgulifft mafjaf tellijaks loetafje.

„Näitelawa“ üksikud numbrid peale toimetufe on weel Tallinnas järgmifstest raamatukaup-lustes saada:

- Buschi raamatukauplus Harju uul.
- Ploompuu raamatukauplus Harju uul.
- Rubini raamatukauplus Harju uul.
- Pihlaka raamatukauplus Karja uul.
- Inthali raamatukauplus Kopli uul.
- Kooliõpetajate raamatuladu Nunnē uul.

- Petai raamatukauplus Baltifki maanteel.
- Schneideri raamatukauplus Narwa maanteel.
- Eichna raamatukauplus Narwa maanteel.
- Waldmani raamatukauplus Wladimiri uul.
- Oiti raamatukauplus Suurel Tartu maanteel.

Wäljaspool Tallinnat:

- Tapal: Lu'i kauplus.
- Lehtfes: Hinzenberg'i kauplus.
- Nakweres: N. Erna raamatukaupl.
- Kartwas: Zuthal } raamatu-
 Franzdorff } kauplusjed.
 Kreuzmann }
- Narwa-Jõefaus: Metsniku raamitpl.
- Peterburis: Seeland } raamatukaup-
 Edgreen } lufed

- Peterburis: Kõddar } raamatukaupl.
 Luige }
- Kroonlinnas: J. Soobla — Боро-
 явленская, д. Туркина, кв. 25.
- Moffwas: Läte raamatukauplus.
- Paides: Seidelbergi raamatukaupl.
- Kuresnares: T. Liitwi raamatuk.
- Saapfalus: Koppeli raamatukauplus.
- Wiljandis: Leofe

- Wiljandis: Keewit'i raamatukaupl.
- Tartus: Schmidti
- Wõrus: Karlsoni
- Pärnus: Kõngi
- Walgas: Jürgenson
- Riias: Kalnini
- Baltifstis: Mirka
- Amerikas, San-Francifskos: Hr. Freiberg.

„Näitelawa“

Esimene

Eesti teatri-, kunsti- ja kirjanduseajakiri.

Piltidega.

Wastutawad toimetajad ja väljaandjad S. A. Parmi ja Johan Parmi.

Sisu: Kroonika A. N. Ostrowski. Häbiplekk. L. Anzengruber külaroman (järg). Divertissement: Unenägu. J. Liwi naljakõne. (lõpp.) Kui lühikene oli päew... A. Ostrowski ja N. Solowjewi wiiewaatusline kurbmäng (järg). Mardi õhtu. J. Parmi uhewaatusline naljamäng (järg). Postikast Pildid: A. N. Ostrowski. Peitepilt. Diana. P. Saconier'i jutustus (järg).

✿ ✿ ✿ ✿ Kroonika. ✿ ✿ ✿ ✿

Näitelawa lugejatele.

Et juttu „Diana't“ lõpetada, sellepärast jääwad paarist järgnevast numbrist „Näitemängukurfused“ välja.

Wäljamaalt.

Parisist. Teatritehnikused ja näitelawatöölised ähwardawad streikima hakkata, kui nende nõudmisi nädala jooksul ei täideta. See ootamata konflikt sünnitab nüüd, kus hooaeg algab, Pariisi teatriwalitsustele suurt peawalu ja meelegaiguft.

Roomast. Kuulus ja wäsimata Italia helilooja Leoncavallo on wiimasel ajal terwelt kolm uut ooperit loonud. Üks nendest — „Malsa“ — kantakse lähemas tulewitus Neapolis, teine — „Malbruc“ — Berlinis ja kolmas — „Camiteca Rossa“ — alles 1911. a. Italia kuninga Victor Emmanueli aujamba awamisepidupäewal ette.

— Kuulus lauljanna Adelina Patti pühitseb lähemal ajal oma 50-aastast „laulitu“ jubeleumit. 17-aastajena astus ta 1859. aastal New-Yorgis „Lucia di Lammermoor'is“ Lucia osas suurepäraliselt esimest korda välja.

Wienist. Kadunud kuulsa Wene kirjaniku Dosztojewski mitmed tööd on Wiener kirjanik Leo Birinsky näitelawa tarbeks ümber teinud ja nad tulla juba tulewal talwel „Burgtheater'is“ etendusele.

New-Yorgist. Suur teatriõber ja rikas Vicont Urbaines de la Toure heitis nende päewade sees kellegi New-Yorgi noore näitlejannaga abielusse. Laulatus sai näitelawal toimetatud, aga pulmapidu pandi ülitoredaste killedega ja sippudega wäljahitud teatrijaalis toime. Kõllegi Amerika laadi tõfine nali.

Christiantast. Kuulus näitekirjanik ja arwustaja Björnsterne-Björnson on raskete haigets jäänud.

Wenemaalt.

Peterburist. Keiserlikus Aleksandri teatris algas hooaeg pühapäewal, 30. augustil Ostrowski näitemänguga „Sgal targal oma nõrkused.“

— Peterburi keiserliku teatri esinäitlejanna M. G. Sawina pühitseb käesolewal kuul oma 35-aastase näitelamatetegewuse jubeleumit.

— Sügisel tuleb riiginõukogus ja wolikogus Wene teatriseltfile 10.000 ja Wene muusikaseltfile 200.000 rbl. abiandmise küsimus harutusele ja läheb ka arwatavaste läbi.

Moostwast. Nagu Moostwa teatribüroo teatab, on käesolewaks hooajaks paljud näitlejad ilma kohata jäänud. Sõna tõstses mõttes ootab mitmeid nälg. Nende päewade sees langes teatri büroos üks näitleja minesustesse. Kui teda jälle märkusele aratati, ütles õnnetu, et ta juba kolmat päewa nälgida. Ka teistes Wenemaa linnades olla näitlejate elu täitja kurb. Tõhtipeale kuffuda teatrite

entrepeneurid läbi, ja sealsuures langewad ka kohata näitlejad iseeneft mõistetawalt suurese puudusesse.

Soomemaal.

Seltingist. Teatrite tegewus. Siinsed teatrid — „Rahwateater“, „Rahwa Näitelawa“ ja „Rootsi rahwateater“ — algasiwad oma tegewust 1. sept. (19. aug.). Ühesti teatris ei astunud esimeste etenduste ajal uute tükkidega ette, korraldawanu, kowad etendatud tükkid. Alles käesolewal nädalal tehti uute tükkidega algust. Esimesena etendadi „Rahwateatris“ Bernh. Schawi „Kangelased.“ Tükk oma sisu poolest on juurepäraline, kuid „Rahwateatri“ näitlejad jätsiwad selle loomulikkusest 8. sept. õhtul palju soowida. „Kangelastes“ kujutab Schaw inimese kõrgemaid tundmuse kõige suuremate peensuseni, nagu sõjangelus, armastus, edasipüüdus ja usulit tundmus, need on „Kangelastes“ kõige kõrgema kraadini tüki sisse põimitud. Sündmuste paik on Bulgaria. Bulgaria-Serbia rajatükkides toodakse elawalt nende kahe enam metslise rahwa iseloom, autundmus ja haridus päewamalgele, mille üle naerda, ühtlasi ka mõelda võib. On loomulik, et näitlejatel, kes tükkis kujutatud rahwa elu ligemalt ei tunne, tüki loomulikkusest arusaamine kaunis raske on, kuid tüki peaks rohkem selles asjas järele aimata võidama, kui „Rahwateatri“ etendajad jeda „Kangelastes“ aimasiwad. Schawi „Inimene ja üliinimene“ on muudu oma sisu poolest „Kangelastes“ õiguse järele raskem aru saada, kuid mõõdalainud talwel rõõfime selle loomulikkusest „Rahwa Näitelawal“ rohkem leida, kui nüüd „Kangelaste“ loomulikkust „Rahwateatris“. Kui weel Soome loomu kohase poolkriitilise healekõla juurde rehtendame, siis jäi tüki waatamise juures tundmus, nagu oleks see weel harjutusel. Ometigi aga teame, et tüki harjutusel palju waewa on nähtud. Minult üffikute ojadega võime kui lestmistega rahul olla. Et „Rahwateatris“ üle Soomemaale kõige paremad näitejõud kiidetakse olewat, siis peatfime tahtmata pead raputama ja küsima: misjuga need nõrgemad siis on?

9. sept. oli „Rahwa Näitelawal“ esimest korda Lub. Thoman'i „Moral“. Tükk on üks uuema aja nõndanimetatud pahempoolse seltskonna waimusünnituste wastukaja. Ta sisu on lihedalt järgmine: Isamaa on hädaohtus; pahempoolsetel on lootus parlamendivalimistel wõidule peajeda. Selle wastu ühinewad kõikfugused parempoolsed erakonnad ja sünnitawad wanameelse-wabameelse walimisebüroo ja nende kandidadiks on wanameelne riiginõufogulite Fritz Beermann, hiljuti asutatud rahwaharidusefelfi esimees. Wahapeal, kus pikemalt Saksa kodanlaste elu kujutatakse, tulewad etterulewa tormi kohta etteaimdused. Teatakse rääkida, et teegi naitsterahwas Minou de Hauteville keelatud äri on pidanud ja tema juureft temale „wõeraskäijate“ nimefiri ära on

wõdetud. See teade paneb linnas lugupeetud aris-tokratia fihawa. Esimene waatus lõpeb sellega, et haridusefelfi esimees Beermann halba sõnumet taardilauos teada saades äritusega küsib: „Olen mina siis haridusefelfi esimees?“

Teine waatus on politseiwangimajas. Nagu harilik, käidakse suurtefugu wangidega wangimajasti aupakkilult ümber. Seda näeme ka siin. Ülekuulamiist toimetatakse ka nõnda, kuidas kõrge naiswang Hauteville jeda soowib. Politsei on ülekuulamise juures kui lana tatus. Kajakütu weel kergematse teha püüdes katus Beermann proforori peale mõjuda, kuid see ei lähe korda, ja ta warastab kardetawa nimefirjaraamatu politsei järeft ära, mis soowitawal wiisil asja peale mõjub.

Kolmas waatus muudab asja heaks. Siin leitakse kerge olemat ja Hauteville lastakse katusjoni wastu wangift wabaks. Katusjonist maksab Beermann 5000 marka, kelle nimi teatud nimefirjas enamaste iga lehekülje peal seisab. Siis aetakse weel 10.000 marka kokku ja maksetakse pr. Hautevillele kahju tafuts, sest et tema „schwi“ sellega palju kannatanud. Teise 10.000 marka pigistab pr. H. professor Wasneri käest, sest et see herra eespool seiswa „nalja“ nimeta firja läbi sünnitanud. Ta enese nimi teatud nimefirjaraamatus jaab temale nüüd lõpüks ja ta on sünnitad 10.000 nõudmist täitma. Beermann saab oma heate eest nimele „wouni“ ette ja peale selle weel „Emil Hea“ ritterimärgi.

Nõnda tüki sisu lihedalt.

Näitlejates tuli ftingi palju puudust nähtawale, mis tüki mõju publikumi peale palju wähen-dasiwad. Näitab, nagu oleksiwad Soome näitlejad hooaja algul wähe kanged. Peaosjad Beermann, Hauteville jne., oliwad endistest aegadeft tuntud heade mängijate käes ja need weeresiwad kefkmiselt üle näitelawa, kuna wähemate osade juures suuremaid ja koguni andeksandmatagi wigasid tehti.

Edaspidiste etenduste juures muudugi mõned tehnikatõised wead ehk paranewad.

— **Wõiduuju mised.** 23. aug. oliwad Põhja-Soomemaal Jakobstadi linnas suured rahwuswahelised wõiduujumised. Peaulesandeks oli nendel wõiduujumistel senist kiiruserefordi, 50 meetrit 32 sekundi jooksul, mis Englise ujaja hr. Tolfi üles seatud, üle lüüa. Osawõitjad oli 5, nimelt: inglane M. L. Tanrolam, rootslane kapren Litman-son, Soomemaa 1908. a. esijuja eestlane Richard Tisweldt ja soomlane H. Raakmann, Helsingist, ja Riia jõustiku- ja turniselfi liige G. Johanson. Ujumised algasiwad kell 11 enne lõunat. Määratud kauguse, 50 meetrit, ujus kõige rutem, 31½ sekundiga, eestlane hr. Tisweldt ära, inglane Tanrolam ujus selle maa 32 sekundiga ära; teised tar-witastiwad rohkem aega. Seega wõitis siis hr. Tisweldt Europa esijuja „Champion de Europe“ aunime, awwõõ, suure kuldauraha ja 1000 marka. Peale selle sai tema Rootsi selfi poolt kingitusena kallihinnalise hõbedase lauawõudefogu.

Peale lõunat algasivad wõiduujumised teises ja kolmandas järgus. Teises järgus, 1000 meetri peale, oli esimene hr Tanrolam, teine — Vikmanfon, kolmas — Rackmann.

Kolmandas järgus, 1500 meetri peale, oli esimene hr. Tisweldt, teine Vikmanfon, kolmas soomlane Erwelainen, Kotta linnast. Et hr. Tanrolam ja Tisweldt teine teises osas esimesed olivad, jagati I ja II wõiduhind nende wahel ära. III wõiduhinna sai Vikmanfon. Sellega lõppesivad tänawused wõiduujumised. Rootsi lehed toowad hr. Tisweldt'i üle kiitwaid arwustusi, kusjuures nemad teda inimene-kala nimetawad.

Austusega Soome Ujumiseseltsi liige Oskar Mets.
„Meie Elu.“

Kodumaalt.

Miafi. Nagu Miia lehtedest näha on, ei meeldinud Saksa linnateatrijuhatusel „Rigasche Rundschau“ teatriarwustused. Juhatuseliikmed, kes ka juure gilde liikmed on, ilmusivad toimetusesse ja nõudsiwad, et toimetuseliikme Dr. Schiemanni (endine „Revalsche Zeitung“ kaastööline) arwustused enam lehes ruumi ei leiaks. Muidugi ei täitnud toimetus seda, ja teatrijuhatus tunnistas „R. R.“ antud priipileti maksuseataks. Leht lubab aga sellegi peale waatamata arwustusi tuua.

Muidugi on see imelik, kui wäiksehingelised teatrijuhatusjemehed wõiwad olla. Ja nagu lugejad weel mäletawad, oli minewasel hooajal „Estonia“ Eesti teatri arwustuste pärast „Digusel“ ka wõideldud, ning ainult wähe puudus, et priipiletit ära ei wõetud.

— **Ösmaspäewa**, 31. aug. hommikul kihwtitas Läti kunstnik Woldemar Seltin enese floorkaaliga ära. Pärast lõunat leiti ta mõistujeta olekus oma korterist ja wiibi Dr. Wolfmanni erahaigemajasse; teda ei wõidud enam elusse äratada ja ta suri warsti ära. Läti kunstnikkudest oli kadunud filmapaitwam jõud, teda ootas hiiuaw tulewif. Nagu kuulda, olewat enesetapmise põhjuselks parandamata haigus olnud.

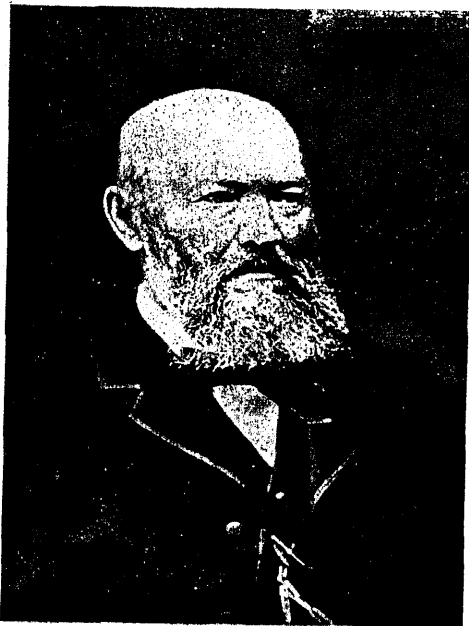
Tallinnast. Kolmapäewal, 2. septembril awas Eesti teater „Estonias“ jällegi oma uksed Tallinna Eesti näitemängusõpradele ja nende peretondadele. Hooaja awamine algas hr. G. E. Luiga kõnega. Minu isikliku arwamise järele oleks mõnufam olnud, kui tähendatud „sooloetteaste“

näitelawa lähedal ahju kõrwal jelle tarwis iseäraliku fantsli pealt oleks ette kantud. Tahtmata tuletas mulle hr. Luiga kõne Liivalaia ewangeliumi palwetundi meelde ning püüdis wägise minus seda head taju kaotada, millega mina „Rahwawaenlast“ tuln waatama. Nagu näha, on hr. G. E. Luiga ikkagi endiseks eestujulitaks tubliks ja mõjuwaks kõster-kooliõpetajaks jäänud. Puudus weel ainult käte ristipanemine... ja „Meie Isa“. Onnaks oli kõne lühike ja näitelawa kellad tuletasivad mulle meelde, et ma teatris olen ning peagi Jbseni kuulust „Rahwawaenlast“ näha saan.

„Rahwawaenlane“ on Jbseni chronologiafifelt künnes näidend, milles ta feltskondlifi puudust, wäiklust j. n. e. piitsutab. Sifu on lähedalt järgmine: Dr. Stockmann armastab oma kodumaad ja kodulinna iseäranis südamlifelt, ja ta arwab tema terwislike olefu ja jõukufe edasiviimiseks toreda kawa wälja. Ehitatekse jupe-lusafutused, tore weewärk, linna kogub palju terwiseparandajaid Linnafifad on aga asja juures liig hoolitud, lohatad, weetorubesse tuleb mustus, ja terwe ajutus ei kõlba kuhugi. Seda märkab Dr. Stockmann kõige enne ja teatab ajakirjanifitubele ja teistele. Linnate on käärimas. Efiotfa ol-dakfe Stockmanni poolt, aga pärast, kui kodanlaste kopikaid parandus ähwardab tarwitada, heidetakfe kääga, ja Dr. Stockmann jäetakfe üfifinda. Kirjanifitil on see kofkufejad ja organifeeritud feltskonna madala egoismufe äranaitamine hästi õnnestunud. Ta toob sellest ilusa pilbi, kui wähe kodanlafed tõeste rahwa hea kääkaiigu eest hoolifewad. Peatame aga nüüd ettekande juures.

Ettekandmifeks on „Rahwawaenlane“ üfs ras-kemateft Jbseni töödest. Siiski on „Estonia“ näitlejad oma ülesandest jagu saanud ja kõik teinud, mis nende jõud ja osawus lubab, kui ka just mitte kaugeftki nii, nagu meie seda näitemängu Peterburi ja Moskwa juuremate jõudude käes oleme näinud. Jseenesest mõista peame seda aega kaua weel ootama, millal Eesti näitlejad nii kaugele jõuawad, kui Saksa ja Wene näitlejad on, seeford oleme aga ka sellegagi rahul.

Hr. P. Pinna (Dr. Thomas Stockmann) kujutas meile mängu peaosfa õigel nõutawal toonil ja temperamendis. Kui ta ka lõpul 4. järgus wäfinud oli ega rahwale enam nii mehifelt wastu

Aleksander Nikolajewitsch Ostrowski.

haakata ei suutnud (rahwa müra oli liialdatud), siiski aitas teda siin wilunud näitleja osavus, ning oma lõpuõnadedega 5. järgus: „See on tugevam inimene ilmas, kes üksi inda seisa b,“ näitas meile hr. Binna, et ta hoopiski nii väeti ega väsinud ei olnud, kui ta wälja nägi. Sel momendil seisis meie ees Ibseni Dr. Stockmann, kui mitte original, siis õige koo- pia-miniatur.

Hr. K. Jungholz (doktori wend Peeter Stockmann) mängis oma osa liig külmalt, tagasihoidwalt, oleks pidanud aga enam filmapaistwam olema, 4. järgus kadus Peeter Stockmann hoopis teiste selja taha.

Hr. A. Trilljartw (Marten Kiiil, pr. Stockmanni kasuisa) leidis oma wäikeses osas wõimalikuks meile siiski meeldiwat momenti ette kanda. Grimm, kait, rääkimine — eeskujulik ja elutruu.

Hr. Th. Altermann (Hooftad „Rahwa Teataja“ toimetaja) läks oma osast hoopis kõrwale Tema osjata mittekohased liigutused, kätega wigurdamised, teiste hulgaft alalised liig filmatorkawat iseenese wäljajoonistamised tulestawat ennem mõnda õnneküüti meelde, mitte aga osa järele nõuatawat ajalehetoimetajat. Siis veel liig rutuline sõnade wäljarääkimine; ülepea ei olnud seekord hr. Altermann oma koha peal.

Hr. A. Michelson (Billing, lehe faastööline) wiis oma osa hafatusest kuni lõpuni mõjuwalt ja õigelt üle näitelawa. Hoolas töö ja oma osast õige arusaamine oli hr. Michelsonis filmapaistew.

Hr. E. Kurnim (Uslaffen, trükkijaomanik) awaldas oma osaga meie peale just seda mõju, mis kuulus Ibseni selle osaga soowis kujutada. Hr. Kurnimi mäng oli ühetasane ja iseseisaw.

Proua B. Kuusikmann, neiu H. Salm ja hr. Alweson oma hoolsa mänguga ilustawat üleüldist ensemblet.

Näitelawa sissead oli (wõimaluse järele) korralik ja hoolas, kui ka näitelawa sisseadja hr. Fr. mõned andeksandmata wead sisse tegi, nagu näituseks: 3. järgus Eesti-, Liwi- ja Kuuramaa kaardiga.

Lõpuks peab üttema: aitäh! Soowime head ja wäsimata jõudu tulewikus.

Rahwa poolt, kui käteplafjutamise mõedupuuks wõtame, wõeti „Rahwawaenlane“ ehk küll mitte liig palawalt, siiski wäga sõbralikult wastu.

Teatrijaali esimehed platfid oliwad peaaegu kõik müüdüd, kuna tagumistes ridades küll veel tühjaid toolisid filmastime.

Paide Hans.

— „Estonia“ teatrikool algas 3. septembri õhtul oma tegewust „Estonia“ ruumides. Osawõtjateks on endid senini 50 isikut üles andnud, kes 15—31 aastat wanad. Tegewust alustab kool, mille õpekawa taheaastane, tänawu ainult esimese aasta kursusega.

— „Wambola“ seltsi poolt oli laupäewa, 5. sept. õhtul „Lootuse“ ruumides piduõhtu, kus ettekan- deid enam-wähem kordalainuiks wõib tunnistada.

Õdige pealt mängiswad hr. D. Petersoni kurfistikid A. Ritzbergi „Bunga Mardist ja Uba Kaarlikt“ kats esimest järku. Kui asjaarmastajate peale waadata, siis libisesiwad iseloomud kaunis ladusalt üle näitelawa, ainult neiu Breiweel—Gewa oleks loomulikumalt ja mitte ühe filma poolt nutma pidanud ja hr. Hargeli Peeter lõpul mitte nii suurt wäsimust üles näitama. Üleüldse oli ettekanne õpilaste-algajate poolt — weel mõned puudused ma- ha arwata — rahuloldaw. Hr. Peterson tõi Tschehow'i näitemonologi õige loomutruult ette. „Näljases armastajas“ dialogis mängis neiu Kaermann õige ladusalt, ainult Kaskfeldtil polnud oma osast aimugi ning ta lootis ainult etteütteleja kasti peale. Hr. Arthur Hellmanni ilulugemisega wõib rahul olla.

— „Pandinis“ oliwad laupäewa, 5. sept. õhtul etteanded õige tuumakad ja toodi ka läbisegi hea mõnuga ette. — Pühapäewal mängiti sealsamas „A. ja K.“ mille etteandega siis enam-wähem rahule oleks jääda wõinud, kui Comberg Loua osas mitte nii pööraselt poleks liialdanud, Kaskfeldt oma osa ära maganud ega ebanina tarwitunud. Hea nummer oli rahwariietes ette- toodud „Eesti muld“. Ilulugemisest tundus laulu- sõnade etteütteleja pastor ja täielik trochäus. — Drgusaare näitemäng „Gullu Ansu abiga“ toodi osade waleste ärjagamise, walekoostumide ja grimmi, Combergi Johanson'i kopeerimise ja Kaskfeldti osast mitteaimuolemise tõttu nii wiletsalt ette, nagu seda Tallinnas senini weel waemalt on juh- tunud. Seltsid ja entrepreneurid peaksiwad selle peale waatama, et niisugused „poisikesed“ mitte näitelawale ei peaks, wõi kui peaksiwad, siis hoolja juhatusel all ja ilma etteüttelejata.

— „Estonias“ korrali 5. sept. „Rahwa- waenlast“. Pühapäew oli operetet „Kornewille kella“ — mille ettekanne allpool arwustust sejab.

— oot —

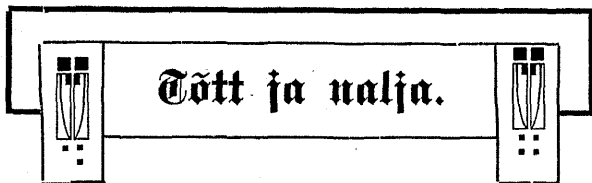
— Otto Hermann on, nagu „Päewa- leht“ teatab, nõuks wõtnud eeljeiswa talwe jooksul Tallinnas oma kae peal rahwalikka oreli- kontsertisid toime panna. Muusika pakkumise kohaks on Lutheri rahwamaja ruumid lubatud, kus igas kuus kord pühapäewa õhtupoolikul kontserti mõel- dakse anda. Esimene seda laadi kontsert peetakse juba käesolewal kuul ära.

— Teatrimaja ehitamise osahõhisuse teine peakoosolek peetakse pühapäewal kahe nädala pärast, 20. sept. ära. Hääleõigus jellel koosolekul on kõigil nendel, kus kuni 20. juunini vähemalt ühe osatähe raha wälja on maksnud wõi kohustuse alla on kirjutanud ja kes koosoleku päe- wani vähemalt ühe osatähe raha ära maksawad. Sellepärast olgu nendele liikmetele, kes kohustuse alla on kirjutanud, meelde tuletatud, et nad koos- olekuni weel hääleõiguse wõiksiwad omandada, sest et koosolekul tähtsad küsimused otsustamisele tulewad.

— Näitemänguringkond on Tallin- nas asumiisel. Põhjustkiri olla kubernerile juba finnitamiseks ette pandud.

Zeppelin ja teater.

Frankfurti linna teatris etendati parajaste kuulust tragöödiat „Medeja“, kui korraga keegi hüüdis: „Zeppelin lendab.“ Rahwas tõusis oma kohtadelt, näitlejad jätsivad etenduse pooleli, ning kõik ruttasivad uulitsale, et näha, kuidas Zeppelin üle Frankfurti lendab. Alles siis, kui Zeppelin oma uue lennuvärgiga pilvede taha kadus, ruttasivad rahvas ja näitlejad teatrisse, et jällegi poolelijäänud etendust lõpetada.

Keiser Nikolai I oli anderitaste näitlejate suur sõber ja kaitsja. Kui temale Moskwa keiserliku teatri noore näitleja Motšchalowi (pärastine keiserliku teatri premier ja näitelawa täht) näiteandest teatati, tuli keisril mõte Motšchalowit Pariisi selleaegse näitekunsti kuulsuse — Lemetri juurde edasiõppimise tarvis saata. Suure jumma teerahaga tahtus algas Motšchalowit teeris. Esimese jaamani taatis teda trobikond sõpru, ja iseenejst mõista, et nüüd jumalagajämijeks tubliste napjutati, siis seba veel ja itka veel forrati, lõpuks tehti oisujeks hoopis teisel päewal edasi jõita, ja nii siis algas nüüd ilhe Moskwa lähedal olewa wäitjema jaama peal wahetpidamata! terwe nädal suurepäraline praššimine ja joomine.

Uhel hommikul märkas Motšchalow, et teerahast veel ainult mõni rublate järel oli, ja ütles oma joomamendabale:

„Sõbrad, mul on hädaste veel niipalju järel, et meie kõik Moskwa tagasi saame.“

Näza järele uurides, mis nüüd teha tuleb, kirjutas Motšchalow Moskwa teatridirektorile järgmise lühikese kirjateje:

„Jätun ilma kopilata. Kui ma teile tarwitik olen, saate mulle järele.“

Arwati, et keiser seba tempu Motšchalowile ei kingi, aga efsiti. Kui keisrile seba juhtumist teatati, naeris ta suure suuga Motšchalowit Pariisi reiji üle ja andis käsu, et Motšchalow jalamaid jälle Moskwasse tagasi sõidaks.

See juhtumine jäeti rahwa eest saladuseks.

Kui aga Motšchalow nüüd jälle Moskwasse ilmus ja rahwa ette astus, ütlesiwad mitmed näitekunsti austajad: „Seft jaadit, kui Motšchalow Pariisis kuulsat Lemetrit näha sai, on ta mäng veel meeldiwam ja anderikam kui enne.“

* * *
Ainete järele Paide Hans.

Sugu juhtus 40. aastatel Hartowi linnas, kus wärsst N. A. Dolgorukow kindralkuberneriks oli. Moskwa keiserl. teatri peapremier ja selleaegne Wenemaa anderikam näitleja B. S. Motšchalow oli Hartowi linnateatrisse mängima palutud. Põik Hartowi linn oli tema ülitoreba ja mõjuwa mängu üle waimustatud, isearanis meeldiw ja tunderitas oli Motšchalow Schilleri „Deluses ja armastuses“ Ferdinandi osas. Niisugust „Ferdinandi“ ei olla Hartowi linnateatri sõbrad veel ialgi näinud. Sellest oli ta wärsst Dolgorukow kuulnud, ning andis teatridirektorile Mlotkowskile käsu, et „Delus ja armastus“ veel tord etenusele tuleks ja et Motšchalow tingimata „Ferdinandi“ osa peab mängima. Mlotkowski kumardas aupaktsult kindralkubernerit käsu peale ja sõitis nüüd jalamaid Motšchalowit juurde seba antud kästu teatama. Motšchalow kuulas külmalt ning sõnas siis, et ta milgi tingimisel seba

kästu täita ei wõi. — Jumala nimel, palun, täida minu palwet, ja tead ju, et kindralkuberner mind õnnetuks wõib teha, kui tema käsku ei täideta.

— See ei ole minu asi! — wastas Motšchalow põlgawalt.

Mlotkowski palus senitaua, kuni Motšchalow järele andis.

— See küll, — ütles ta. — Rahusta ennast. Ma mängiu veel tord „Ferdinandi“ oja; aga kuidas ma mängiu jee on juba minu asi.

Mlotkowski oli õnnelik.

Määratud õhtul sõitis Dolgorukow teatrisse Motšchalowit üllitibetud mängu waatama. Aga mis jee tähendas? — Motšchalow mängis „Ferdinandi“ oja sel õhtul nii halwaste, et mitmed et tahtnud uskudagi, et Motšchalow seejama olla, kes mõne päewa eest seba oja nii tunderitelt ja ülimõjuwalt mängis. Kindralkuberner, kes seba põhjust ei teadnud, juutis waewalt tats järku ära waadata ja sõitis igawuse pärast teatrist minema ning tuli oshufele, et Motšchalow üts tehvamateft näitlejateft olla. Seft jaadit ei tõstnud ta enam jalgaft teatrisse, kui Motšchalow näitemängust oja wõttis. Mis tegi aga Motšchalow?

Niipea kui ta teada sai, et wärsst Dolgorukow teatrist igawuse pärast koju oli sõitnud, mängis ta järeleulewates järkudes oma oja nii suurepäralise mõju ja sügawate tundmustega, et kõik teater käteplakutamiest müras ja teba mängu lõpul määramata forrad wälja tustuti ning paljude wannikutega austati.

Ainete Paide Hans.

Näitemäng ja elu. Minewitus peeti kuskil Wõrumaa nurgas küünis näitemängu „Tühjal maale“ proowi. Mänguga jõuti juba selle kohani, kus „tühjale maale“ saatma hatati. Juba tehti üks lahti. . . Nüüd ilmub ta kohalik fordnit joobnud olekus sinna. Sisse astudes kärgib ta: „Kasige siit filmapilt! Niisuguseid ei luda ma enam üks minutit tauem olla.“

Rahuarmaastajad näitlejad lahtusiwad rõemfas meeleus, seft nende „tõb“ oli ootamata ruttu wilja kandnud.

„Mhw. Päewl.“

Aleksander Nikolajewitsch Ostrowski.

A. N. Ostrowski, kuulsam Wene näitemängukirjanik, sündis 1823. aastal. Käis Moskwa ülikoolis, mida ta aga mitte ei lõpetanud, töötas peale selle kantsleides. 1847. aastal ilmus tema esimene näitemäng „Pildid perekonnaõnnest“, mis aga mitte, kuigi töl kirjandusline wäärtus ei puudunud, näitelawale ei kõlbanud. Teine näidend „Pankrot“ ilmus „Moskowskii Listokis“, aga ka see ei tulnud näitelawale, see andis juba kirjaniku wõimisest ja andest tunnistust. Nüüd hakkasiwad ilmuma „Waene mõrsja“, „Mitte oma kelgul ei sõideta“ „Waesus pole patt“, „Ära nii ela, kuidas tahad“ „Wõera pidu uimastuses“, „Kasulik koht“, „Püha: päewauni“, „Iseloomuta“, „Kaswatajanna“, „Wana sõber“, „Oma koer pureb, wõeras mitte“, „Balsaminowi pulmad“, „Minin“, „Rõhuwad päewad“ „Patt ja häda“, „Naljatajad“, „Dimitri Samoswanets“ „Lahinguwäljal“, „Sugawus“, „Wõitja“, „Wassili

Melentjew, „Igal targal oma nõrkused“, „Palaw süda“, „Neetud raha“, „Kõigil kassidel pole mitte wastlaid“, „Polnud krossi ja korraga kolm kopikat“, „Mets“, „Lumelilleke“, „Hiline armastus“, „Tööpäew“, „Hundid ja lambad“, „Rikas mõrsja“, „Wiimane ohwer“, „Tõsi — hea, õnn — parem“, „Juurdelisamata“, „Hea herra“, „Süda pole kiwi“, „Päris-orjad“, „Anded ja austajad“, „Meesiludus“. Peale nende on ta paljuid näitemängusid tõlkinud ja ka ühes N. J. Solowjewiga algupäralisi näidendid kirjutanud, nagu „Paistab, aga ei soojenda“, mis meie lehes „Kui lühikene oli päew“ nime all ilmub.

Oma komöödiad kirjutas ta Moskwa kaupmeeste elust, kelle poeg ta oli; ajaloolised draamad kannatawad küll monoloogide sõnawaesuse all, aga siiski oli just tema see, kes Wene näitekirjandusele, mis senini peaaegu tõlgetest koos seisis, oma rahwuslase kuju andis.

Tema asutas ka Wene draamakirjanikkude ja ooperikomponistide seltsi, mille esimees ta wahetpidamatalt 1874.—1886. aastani oli. 1883. aastal anti temale walitsuse poolt 3000 rbl. igaastast pensioni (mis tema lesele ka edasi jäi). 1885. aastal nimetati ta Moskwa teatrite ülemjuhatajaks, kus temal suured projektid oliwad, aga juba järgmisel 1886. aastal wiis surm mehe töö juurest.

P. J. Weinbergi järele lühedalt kokku wõtnud.
— oot —

Eluwiis.

Rumal elab iseenelele,

Tark elab kõigil aegadel;

Kuidas nõuad sa siis,

Et ühesugune oleks inimeste eluwiis.

Adu Reinwald.

Tartus. -n.s. — Miks teie K. M. kõnet eirefereerinud, pidime mujalt wõtma. Kirjeldused ainult nimetustega ei ilmu.

Narwas. H-g. — Jäite hiljaks. Täname.

Peterburis. K-n. — Wõimata, ei ilmu.

Narwas. M.m. — Ei ole meie süü, otsige lähemalt.

Tallinnas. O.L. — Tühi kartus, asi ei ole hoopiski nii kirju.

„ Tööline Pm. — Täname, saame teie soowi silmas pidama.

Mitme teie, kes kurdawad, et lehte korralikult kätte ei saa, teatame, et meie poolt kõik on tehtud, mis wõimalik, wiga peab teie pool olema.

Sangastes. L. m. s. t. — „Naitelawa“ toimetus annab alati sarnaseid näitendit, milledel ülema trükiwalitsuse wõi tsensuri luba on — toimetusele tuleb aga sellegipärast näidendid nõutud tasu saata.

Suure-Jaanis. — Nr. 6 saadame ja teie näpunäiteid täidame kõige lähemal ajal. Kui soovite, saadame teile nõutud osad.

New-Yorgis A. E. K. Ü. — Täname teid. Saatsime ja saadame ka edaspidi. — Terwiseid Tallinnast.

Peitepilt.

Ruhu ta ladus?

olles sammus ta pikkamisi kodu poole. Päite oli juba metsa taha kadunud, kui kodu paistma hakkas. Muudugi, võib ju olla, et Florianil tõeste aujab mõtteid olivad, et wauemad teda asjata põlgasivad, kes seda wõis teada!

* * *

Kui päite teisel päewal alla weeres ilmus kuu pilwita taewasle. Muudugi ei ilmunud kuu nooremehle soowil, aga võib olla, et ta niisama uudishimu pärast ilmus.

Noormees seisis juba hea tütt aega ülewal ja ootas, ootas, ta seisis kuuskede all, millede latwafid kuurwalgus hõbetas. See tuul juudles nooremehle õhetawaid põskesid ja tõi enesega rahu, lille- ja waigulõhna kaasa. Umberringi oli kõik wainne.

Korraga kuulis ta, kui wärawat lahti tehti ja jällegi kinni pandi, ning warsti ilmus ta aasale looklewale jalgteele naisterahwas, feda tema ilmas üle kõige armastas.

— Tere õhtust Deeni, — ütles noormees neiuile wastu rutates ja kätt andes. — Ma ei oska sulle feda kuidagi awaldada, kui õnnelik ma olen, et ja tulid!

— Tere Flori, — wastas neiu raskete hingates. — Ma ei tea mitte, kas ma hästi tegin, et fiia tulin, aga mu süda on raske — võib olla, et ma mitte hästi ei teinud. Õfimeft korda elus astun ma keelatud sammu, warjan midagi kogu ilma eest ja tahjan feda oma südamesse warjule jätta.

— Mõnda saladust peab ka hoidma, — ütles Florian. — Ega meie fiis keset küla, kaewu ääres oma südame mõtteid awaldama hakka. Seda võib ainult fiis, kui üleüldisest asjadest kõnet on. — Ma tahtfin suult midagi küsida?

— Siis küsi!

— Lapsena armastafime meie teineteist, kui wähe suuremaks kaswafime, olime meie alati ühes ja ma ei oska sulle ütelda, kui walus see mulle oli, kui fina ennast eemale hakkafid hoidma. Ma filmasin fiind — kui ilus ja oled, kui hea, kui mõistlik, ja ma ei leidnud ainustki naisterahwast, feda ma finuga kõrwu oleksin seada wõinud, feda ma nii oleksin armastanud kui fiind. Ma tahtfin, et ja ainult minu omaks jaama peafid, ja tõeste ei tea ma, mis ma fiis teefin, kui ja mõnele teisele lähefid. Lapselt jaadif oleme meie seotud, meie tunneme teineteist läbi ja läbi ja meil oleks kõige loomulikum ka mehe ja naisena elada. Meie olefime koguni teifemad. Kumbki meist teab, mis tema teifelt ootab ja mis teine armastab!

Magdalena löi filmad maha ja näppis rahusult oma põllenurkade kallal.

— Oma isa sõnade järele otjustades arwan ma, et see wiististe wäga suur õnnetus on, kui mees ja naine ühefugufed pole!

— Sinu isal on õigus ja ma usun, et ta mitte rumal mees ei ole. Ainult ühes asjas soowifin ma, et ta targem oleks. Mina oskafin temast lugu pidada, nii nagu ta feda teeninud on!

— Aga Flori, kui tema nii tark on, fiis peab temal ifka mingifugune põhjus olema!

— Ara arwa, ka kõige targematel inimestel on oma nõrkused. Ta peaks mind tundma õppima ja fiis üteltu ta, fiis ei karda ma midagi — aga õigus peab walitfema, tõde elama?

Magdalena waatas wairfides eemale.

— Kui ma põhjuse teada saan, fiis pole mul taewast ning ma ei wärije ka põrgu ees!

— Jäta need rumalusjed!

— See pole rumalus, waid puhas tõde! — Ütle, Deeni, jalgamata, kas ja armastad mind?

— Ma ei tea!

Ta mõttis neiu wärijewa käe oma kätte ja tõmbas neidu oma poole ning sõnas:

— Sa tead, üttele!

— Mida wõis ta wastata. Ta ei wõinud „ja“ ütelda ega ka „ei“ mingifugufe hinna eest. Umbrus oli nii ilus, tema oli nii õnnelik, kuna fiida rahulikult tufjus. Ta tahab ütelda — kas fina armastad mind, kas fina mind armastad? — Aga ta käed surufiwad nooremehle käsa tugewalt, tugewalt!

Tafja, aga rõemfalt jofistatas noormees:

— Kui ja ka sõnadel feda ei awalda, aga ometi tean ma feda!

Ta tahtis naljatades wastata, et noormees mitte asjata ei kiitleks, aga tema filmadesse tungifiwad pijarad ta ei ufaldanud oma pead üles tõsta, et „ei“ tähendust wäristada, waid tema pea langes nõrgalt nooremehle õla najale.

Wali rõemuhüite kuuldus nooremehle huultelt, mis aga neidu nii wäga ehmatas, et ta üles kar- gas ja tema käest ära tahtis põgeneda, kuid noormees hoidis teda tagast ja sõnas:

— Ara pahanda, ma ei suutnud oma rõemu warjata, ta pidi wälja woolama — keegi pole feda kuulnud! Homme weel wiimast korda tule fiia ja ülehomme räägin ma oma emaga, seft naisterahwad armastawad pulmaasju koraldada.

Neiu surus tema kätt ja soowis head bööd! — Nad lahkusiwad, ja täna polnud neil teineteisele enam midagi ütelda.

Magdalena sammus kodu poole ja Florian faatis teda oma pilkudega senifaua, kui ta juba ammugi metsa rüppe oli kadunud. Kui neiu kibuwitsapõesani jõudis, hüüdis noormees:

— Ragemifeni, homfeni!

Magdalena murdis ofja, tõstis feda üles ja ütles tafja:

— Homfeni!

Kuupaiestest walgustatud mets fünmitas ilusa panorama, ümberingi oli kõik wainne ja wagane ning Florian sammus tufsuwal südamel kodu poole ja hingas ufufalt karastawat õhku kopjudesse. Kui ta oma kodu nägi paistwat, tundis ta farnast rõemu, et ta käsa laiali firutades nagu kogu ilma kaendlustada oleks tahtnud, ja sõnas üliõnnelikult:

— Sumal, kui ilus on ilm ja elu!

Ta astus pital kõnnakul alla westi poole ning kadus wiimati majalesesje!

— Nad keegi ei tea seda, mis mina tean! — ütles ta ihenes ja muigas õnnelikult, kui ta juurde lihas: — Oh olekski juba homme olemat! — Kõige mõistlikum on nüüd magada, et see homme ruteni tuleks!

Wana Reindorfer istus veel õues pingil ja suitsetas piipu, kui Leeni koju tuli, temast ruttu mööda sammus ja taja temale: — head ööd, isa! — ütles. Wanamees liigutas pead, ja Leeni astus tupp, kus ema tugewaste magas. Taja tegi ta afna lahti ja waatas metja poole, mille latwadel tuul mängis ja ka siia waigulõhna tõi.

— Wõi siis seefama ongi armastus, mida tema nüüd tunneb. Kui palju temast ei räägita, aga ükski ei tunne teda nii, nagu tema teda nüüd tunneb. — Praegu sammub ta metja all, nüüd jõuab ta westi juurde. — Head ööd, Flori! — Praegu tuleb aeg, kus meie teed enam mitte lahku ei lähe, kus meie alati ühes oleme. Jumala ja inimeste ees saame meie alati kuni surmani üks olema! — Mina tahan temale hea naine olla!

Kõnemurärin käis tema kehast läbi ja nätku tungis veri. Kiirelt pani ta afna finni ja heitis magama.

VIII.

Pilwed ujusiwad taewa all ja ajasiwad teineteist taga ning segasiwad ka kuu walgust. Kuus kede all istusiwad Leeni ja Florian. Sgarford kui pilw kuu palet warjas, otsisiwad käd käsa. Nad kõnelesiwad wäga taja.

— Ma kardan siiski, mis isa ütleb! — tähendas neiu.

— Midagi pole waja karta! — ütles Flori, — mida ta ikkagi ütleb. Kui ta teada saab, et meie teineteist wäga armastame, ei seis ta enam wastu. Ta hakkab minu isiku üle teateid pärima ning wiimati jõuab ta otsusele, et meie loomulik paar oleme. Ega ta ometi seda ei karda, et sinul mõldri-perenaisena halb elu on. Paremat ei wõi ta ju oodatagi. Ja ma loodan, et Jumal meie wastu, kes meie tema peale truuste loodame, niisama armulik on kui kõigi teiste wastu.

Wari liugles üle aaja.

— Loodame, — ütles Leeni; ja kui meelitaw walgus jälle walitses, lihas ta juurde: — kuidas Jumal kõik ometi hästi korraldab; kui ma alles laps olin, siis armastasin ma ikka westi kolinat kuulatada, wiimati saan mina westi omanikuks, ja et mina ise seal midagi peale ei saa hakata, siis annab armas Jumal mulle ka veel noore mõldri ühes westiga.

— Muidugi, — naeris Florian. — Ilma temata ei saa ja midagi ja sellepärast peaksid sa selle noore mõldri wastu lahkem olema — wõi ta jätab westi seisma ja ümbrus kurdab jahu puuduse üle.

— Ma pole mitte nii heasüdamline, et mul

inimestest kahju on, aga kust leiaksin mina omale teise, keda ma nii wäga armastan!

— No, waata, sellepärast pead sa siis leplik olema.

— Oh, kui meie kord juba laulatatud oleksime!

— Muidugi, ka mina ootan seda, nagu waene patune hingehõnnistust.

— Ütle, kuidas wõin ma sinu wanematele paremine meeldida?

— Kes wõib parem olla kui sina! Ole ikka nii, kuidas sa senini oled olnud, ja jää ikka jarnafeks, ja sa wõid kindel olla, et sind kui oma last armastatakse.

— See pole raske, see pole sugugi raske. Sinu ema on nii armas ja ma olen üliõnnelik, kui ta mind armastab.

— Minu ema armastabki sind juba, ja kui ta meeserahwas oleks, saaksin ma armukadedaks. — Mõttele, weel praegu tuletab ta seda meelde, kui sina kord wäitefe lapsena westikse tulid. Mäletad ja seda veel?

— Muidugi.

— Ja ikka räägib ta, et meie wäga ühte moodi olla, ning ka mina arwan seda.

— No, see on naljakas, sina oled pruuni- aga mina walgewereline, sina oled suur, aga mina kestmise kaswuga, sina saale, aga mina lühikene, sinul hakkab warsti habe kaswama, kuna minul seda wiist kunagi olema ei saa.

— Aga üleüldse.

— Üleüldse — ja, ka mina kardan seda, et inimesed meid warstigi paari panewad.

Mõlemad naeriswad.

— Kui aga sinu ema mind armastaks!

— Minu isa pole ka paha inimene. Ta wähest ikka uriseb, aga rääkida temaga ikka wõib. Dota, küll ja seda veel näha saad, et Reindorfer-shofi ja Westise kaljumähe talumikkude wahel kord kõigeparema sõprus walitses. Hafatuse tegemine on aga ränk.

— Kui hea see oleks!

— Ole mureta, nii saab ta olema. Meie saame wastastikk teineteist toetama ja mina kujutan igaihele meie tulewikku õigetes wärwides. See saab nagu osaline taewas olema ja mina jagan kõigile seda õnne, ainult oma wäitefe ingli hoian ma omale.

— Oled sina aga meelitaja, arwad sa, et ma ei tea, et sa siis sugugi rahul ei oleks, kui mina ingel oleksin — ja mis sa ingligna teeksidki! Aga seda ma ikka loodan, et meie seal õndsuse hites elame wõi wähemalt teda aimame, juba enne aimame, kui meie päriselt sinna saame. Ma saan üsna wähega rahul olema.

— Minule pole ka wäga palju waja, ainult niipalju on waja, et meie läbi saame, ja ma arwan, et meie Jumala käest ikka niipalju paluda juudame. Ma finnitän sulle, Leeni, kõik lähed hästi ja kunagi mitte teisiti.

ainult kolm meest põlesiwad, aga minu silmade leek oleks terwe meesterahwasoo paljaks kõrwetada wõinud. Ja mu silmade sinas paistis nii mõetmata arnumere sügawus, et kolm „Russalkat“ pealistikku sinna oleksiwad wõinud ära uppuda ja mitte masti otsagi ei oleks nähtawale jäänud. Oma iluduse üle õnnelikult naeratades ilmusiwad mu palgetesse karikasarnased lohukesed, mille seest „waba armastuse“ kütid ja kirgedekangelased jumalikku jooki „nektari“ joowad, kuni jalust nii nõrgaks lähewad, et naisterahwa ette põlwili langewad. Minu õrnad roosikarwa punased huuled kuumasiwad ja hõõgasiwad, nii et ma musutades igamehele wõi Kaini märgi oleksin otsa ette põletada wõinud. Juuksed lahutasin ma palja piha peale, nagu õrnad pilwed, nagu ämbliku-wõrgu laiali, millesse musttuhast meesterahwa silma kinni pidiwad jääma.

Ehtimisest wäsinud, heitsin ma uueste woodi peale selle õnneliku teadmise, et paljud meesterahwad minu iluduse ette põlwitama tulewad.

Natukese aja pärast ilmus üks alasti poisike kas seinaprao wahelt wõi aknalaua alt, noolt ja wibu käes hoides, minu tupp. Korrage tuli mul mu neulik karsk minewik waimusilma ette ja mu komblusetunne sai raskete haawatud. Seniajani olin ma wihmaussikestki nähes häbi pärast kõrwuni punastanud, et ta alasti on, ja kaupluseakna peal püksitraksid nähes kippus mulle otse minestus peale. Ja nüüd korrage ihualasti poisike! Kuhu nüüd silmad matta! Warsti tundsin, et see kelmike armastusejumal Amor oli, aga siiski tegin oma haawatud kõlblusetundmuses järgmise walju otsuse: „Kui see kiidetud armastusetaewas nii kombluseta, lage ja waene on, et armastajad oma jumalale mitte püksagi jalga ei jõua saada — palun wabandada — siis ei taha ma iialgi armastama hakata ega ühegi meesterahwa kaela ümbert kinni wõtta!“

Minu wandest hoolimata seadis Amor noolt wibu peale, et mulle otse südamesse lasta. Aga kui ta minu wärwi abil wibusarnaseks maalitud silmakulmusid ja wõilusewalmis nooletaolisi pilkusi nägi, hakkas ta ennast tagurpidi taganedes kõssi kiskuma

ja karjus: „Ega ma mõni student ega ohwitser ei ole, et duelli peale minna!“ Ta kadus.

Waewalt oli armastusejumal oma soowimata ülikonnas läinud, kui üks pikk kuiwetanud noormees uksest sisse tuli ja otse minu woodi ette astus. Ta oli ennast nõnda kõhuaks ja lahjaks armastanud, et tema selja peal olewad saterkuuenõbid läbi kõhu mulle ära paistsiwad. Teda oleks wõinud kõige õigusega wabaarmastajate presidendiks walida. Ta pani oma pahema käe, nagu kuiwanud witsakimbu, minu otsa ja pahema käe mu südame peale, kumardas allapoole ja sosistas: „Ma armastan sind, minu kõige kallim! Sina oled kõige esimene naisterahwaste seas, kelle ette ma oma südame wälja walan.“

„Wana tuttaw laul,“ sain ma waewalt mõtelda, kui ta tulise hooga edasi pajatas: „Teised kingiwad oma kallimatele kuld- ja hõbeasju, ehiwad neid siidi ja sametiga, luuletawad neile künnapikkuseid armastuselaulusid ja wannuwad wereni truudusewandeid aga minul on sulle ainuke sõna: Ma armastan . . .“ Kui minu poolt midagi wastust ei tulnud, tahtis ta kui osaw musukütt minult musu warastada. Kui ta huuled minu näo külge puutusiwad, kargas ta nagu ussist hammustatud üles . . . „Habe!“ karjus ta hirmunud häälega ja pani jooksu, nõnda et kondid klõbisesiwad.

See oli alles minemas, siis tuli priske, pikkade wuntsidega ja laia pihaga noormees minu ette ja rääkis rõhutud häälega:

„Kui kaua, kallim, lased sa mind kahtluse piina kannatada! Teaksid sa, et sa minu jumalanna oled, kellele ma oma südame ohwriks toon. Oh, kui sa minu põrguni lõõmawasse rinnasse suudaksid waadata, siis näeksid seal oma kuju nagu äraseletatud palgega! Aga sinu huultelt ei tule seda oodatud sõna, et sa mind armastad, mis mu haigele südamele kui palsam ja walu käes wankuwale waimule nagu mirrirohu suits rahu ja kosutust tooks. Ma langem su pühitsetud olewuse ette põlwili, — anna oma pehme walge käeke minu kätte ja sinu roosikarwa huultelt tulgu see ärawandumise- ehk õnnistusesõna — kas ei wõi ja, — ma olen kõige peale walmis, kas kaua elada,

ehk iseenese läbi kaduda. Ma tahaksin ennast sinu sukapaelttega üles puua, et surm seda magusam oleks.“

Kõik oma ahastuse wõttis ta järgmises salmikeses kokku:

Suures pürgustigawuses
 Raske hingehäda sees,
 Nagu kassiahastuses
 Rooman'sinu jalge ees . . .

Minu kõrge jumalanna,
 Ainus musu mulle anna,
 Mida passiks kaasa wõtan,
 Kui ma surmariiki tõttan.

Sinu süda weel on waba,
 Minu oma käriseb,
 Ta kui tallekesesaba
 Hirmsal wiisil wäriseb.

Sellele kiusajale ei suutnud ma enam wastu panna. Juba tundsin ma pehmet siidisarnast habet oma huulte läheduses, kus pikad pehmed wuntsid mulle kuni kõrwardeni ulatasiwad. Minu neiulik kangekaelus oli murtud. Mu südameri hakkas selle hingeliku tormi käes nagu meri mäsama ja rind paisus õnne tundmuses nagu

Peipsi mehe puri hüwa tuule käes. Ta nõudis minu südant, aga mina oleksin temale nüüd terve kopsu andnud. Ma laotasin oma käed kramplikult laiali; et teda naiselikus hingesuuruses oma rinnale tõmmata. Korraga sülitati mu suu ja silmad täis, ja mu näo peal tundus, nagu oleks haawlilaeng mulle wastu silmi tunginud, ja mu käte wahel kägises neiukeste lahutamata sõber, wana suur kass, kes pigistusepiinas oma küüned mulle näkku lõi. Ta oli oma sõpru otsides üle minu näo roninud ja oma karwase sabaga minu huuli puudutanud, millest minu neiulik peake nii suure armastuse- ja musudefantasia oli kokku seadnud, kuna mulle kõrwuni ulatawad nooremehe wuntsid muud ei olnud, kui kassi jalad ja saba . . . Kass, armastusejumal Amor ja romantikalised unenäod käisiwad oma tutawat rada, aga õnnetus seisis ainult selles, et teatawas woedis mitte neiud ei maganud, waid unes neiuks saanud mina, kes ma oma nähtud saladused kõigole ilmale awaldan. Ma olen jälle mees, nagu teisedki . . .

Diana.

Prantfule kirjaniku P. Saconier'i jutustus.

(8. järg.)

Oli juba hilja, ma tõusin üles, ulatafin temale käe, kuna mul õnnestaw-magus wärin läbi keha käis. Ma läksin, aga iseenejest mõistetawalt ei saanud ma uinuda ning jäin oma telgi kõrwale seisatama ega hoolinud wihmasajust midagi. Ma soowisin tema lähedal olla ja waatafin tema akna peale, seal põles tuli mitu tundi. Nähtawaste oli ka tema rahutu ega saanud uinuda.

Ma arendasin ja mõtlesin, mõtlesin ja arenda-
fin ning tundsin enese joowastaw-õnneliku olewat. Elu oli nüüd magus . . .

Kui ma järgmisel hommikul Dianat nägin, siis arwasin ma meil mälemal isefugused mõtted olewat — ta wastas segaselt minu küsimiste peale, oli kabwatu, ja nagu murtud.

„Olete teie haige?“ küsijin ma kaastundlikult,

„Oh, ei, sugugi mitte!“

„Aga ometigi heitsite teie eila õhtul wäga hilja magama?“

„Millest teie seda teate?“

„Teie aknast paistis kuni poole koiduni tule-
walgus.“

„Tähendab, et ka teiegi siis magada ei wõi-
nud?“ sõnas ta rahutult.

Järgmisel õhtul tuli ta warem kui harilikult minu juurde, tähendades, tema olla wäsinud ja tahta pukkufile minna! Ma labkufin kurwalt ja olin Diana ning enese peale pahane. Näha wõis, et midagi juhtunud oli.

Seft tunnist alates hakkafin ma päewaraama-
tut kirjutama ja usaldafin kõik seda paberile, mida ma suusõnal Dianale ei usaldanud ütelda.

Alamal leiab lugeja minu päewaraamatulised
katked.

IX.

Ma olen kurb. Juba mitu päewa hoiab Diana ennast minust zemale, ta pole millegagi rahul, ja minu süda on kurb, kuna ma oma süüdi ei tunne. Juba mitu korda olen ma temalt järele tahtnud pärida, aga ma ei julge seda, seft ma kardan se-
letust. Õhtud lähewad waikselt ja elutalt mööda. Tema istub oma töö juures, ja mina loen raama-
tut, fagedaste labkume meie nii, et meie mitte kümmet sõnagi teineteifega ei waheta. Ma ei oska üteldagi, kui piinlik see mulle on!

Ma armastan Dianat puhtalt, palawalt, aga mõte, et ma teda ehk pahandanud olen, see pi-
nab mind.

Juba mitu korda olen ma seletuseandmist ka-
watfenud, aga ma kardan, et see teda weel roh-
kem pahandab, ja sellepärast ei usalda ma midagi. Aga ometigi tunnen ma, et kaua niiwüüsi ikkagi elada ei wõi.

Eila istufin ma kogu öö oma hursfiku lähel ja wahtufin läbitungimata pimedusesse. Tuul pubus hirmus waljult ja merelt kostis kõrwulukustaw laenete müha. Jällegi tuletafin ma oma laps-
põlwe meelde ja elawalt tuliwad minule armsate inimeste pildid waimufilma ette — minu ifa siru-
tas mulle nuttes oma käe! Waene ifa, kui wana ja jõuetu pidi ta nüüd olema . . . Hommikul oliwad minu uneta, nutetud filmad wististe hale-
dustäratawad. Diana oli seda wististe tundnud, ja kaastundlikult ulatas ta mulle teretufeks kätt, kuna mina teadmata, mis ma teen, seda kätt kirg-
liselt suudlesin. — Ma tundsin, kuidas ta ehmatas.

„See pole ilus,“ sõnas ta, „meie oleme üksik-
lased ja peame seda waikselt kannatama . . . Juba mitu päewa olen ma märganud, et teie rahutu olete. Ma arwan, et Jumal meile seda õnne weel

ofaks lafeb saada, et meie neid näha saame, keda meie armastame, ifeäranis aga teie, kes teie palju kannatanud oleie. Austame üksteist lugupidawalt, kannatame kaebamata oma saatust, nii on parem . . .“

Ma kuulsin, aga millestki ei saanud ma aru.

Ma tahtsin Dianale tubandeid küsimisi ette panna, aga ma ei osanud arendada, misjugune küsimine efimene pidi olema. Diana oskas wististe minu mõtteid lugeda, ta sai wist minust aru, ei soowinud minu küsimisi kuulata, ja afus oma ärilisele tegewusele.

* * *

Juba kuus päewa, kus taewas selge on — wihma ei saja enam ja ma wõin oma endisele tegewusele afuda. Ma jäin rahulikumaks ja arwasin oma töötamisega Dianale meelehead teha. Ta on minu wastu ühesuguselt tagasihoidlik, lahke ja hea. Temal pole piinawaid minutid, nii nagu minul. — Andku Jumal temale alati farnast rabu, et ta südamepiina ega hämarusi ei tunneks, wähe- malt mitte niisuguseid kui mina, sest need oleksiwad temale liig hirmsaks koormaks.

* * *

Ilmad läkfiwad ilufaks, kewade oli jälle walitfemas. Önnistatud olgu tema tulek! Mina olin aga endifena piinapingil — minu jüda igatfes omaft soojendawat päikefepaistet. — Looduse ilufam aeg, kewade on arusaadaw, kus kõik wärskena tärkab, energialifemat elawust ja liikuwust awal dab . . . Ka meie algafime wäbehaawal suweelu — söime wäljas, maja ees, kus meile ka meri filma paistis.

Suureft kaljust pahemal pool oli minu töowäli — jinaw paks mets, kus kõik lõhnawalt lehisefes. Pilt oli fiin kunstmaaliline ja nagu aimamataft algas minu südames uus lootus elule, ma olin jällegi õnnelik ja rahulik — minu armastus polnud mitte wähenenud, kuid ta polnud nii woogaw ega märafew kui ennem — ma wõifin juba Dianaga wabamalt jutustada. Tööd teen ma ifuga ja magan hästi. Tibti mõtlen ka omaste peale ning maiften Diana selffis, kes minu wastu endifena sõbralik on, õnnelikkuft. — Andku Jumal, et meie ikka nii elada wõikfime!

Eilane päew jääb minule küll igaweste meelde. Jumal halastas minu peale ja saatis mulle farnast õnne, mis ma kunagi poleks loota wõinud — ma

fain aru, et Diana mind rohkem armastab, kui ma seda loota oleksin tohtinud, ma pole temale mitte üks kõik, pole mitte wõeras, ta waatab minu kui sõbra peale. Täna näitas ta seda selgeste wälja, ja tänane päew jääb mulle igaweste meelde.

Ilm oli ütlemata ilus, tumefinine taewas wõlwines meie pea kohal . . . Peale hommikufööki ütlesin ma Dianale, et ma jahile taban minna, et jõogiaineid rohkendada.

Ta saatis mind weidi maad. Siis aga wiskasin ma püsfi õlale ning sammusin pakfu rägastikku; selles põlifes laanes on aga wäga kerge eksida, mis ka minuga juhtus — tunni aja pärast ei teadnud ma aimatagi, kus kohal ma olen — ma pöörafin tagasi, sammusin juhtumifekombel kõrgustiku peale ja loofsin, et teed leian, aga asjata . . . Efsiotfa ei olnud ma sugugi rabutu, ma teadsin, et ma majakefekt kaugele polnud jõudnud, aga et wäjimuse minu üle wõimust wõttis, fiis süütafin ma piibu suitfema ja wiskasin palmide alla murule pikali. Minu ees oli wäike järw, mis arwata sada meetrit ümber mõeta oli, temast weidi maad eemal oli wäike mäeke, mille jalal läte julifes. Pahemal pool kattis mere randa minu pilgu eest maks mets, milles fiht nagu inimeste aetud näis olewat ja mille läbi päikefekiired hoowafiwad. Sajanded linnud karglesiwad puuokjadel, kullakarwalifed põrnikad rohulatwadel ja see wärske elu, mis ennaft fiin nii kõigekülgselft paljastab, fundis mind kõike unustama, olewiku filmapilgule elama ning looduseilu imestama. Ma tundsin enefes farnast magusust, õndjust, nagu ma ammu polnud tunnud, ja otjustafin Dianatki fiia tuua, aga kui ma ärkasin, nägin ma, et päike juba looja oli wajunud ja õõ mõne tunni pärast wõis alata. Ruttu kargasin ma üles, aga — kuhu minna? Oli waja teada, kus ma wiibin. Ma pidin ikkagi metfast wälja minema, et koju jõuda. Metfa kartfin ma aga tungida, sest seal wõifin ma ju wäga kergeste eksida, ja nii pidin ma ringifid tegema. Mul oli kahju, et ma oma robu ära olin raifanud, näiud ei saanud ma kuidagi enefest märku anda.

Korraga nägin ma tulekuma ning jäin imeks pannes seisatama, fiis aga tuli mul meelde, et Diana seda selleks on teinud, et ma koju oskakfin minna. Ma hakkafin jooksuma ja jookfin, mis jakfajin. Warsti nägin ma Dianat mulle rabutult wastu ruttawat. Kui ta minu juurde fai, langes ta karjatades minu kaenlasje, kuna tema pea minu rinna- nale wajus.

✉ Müün ja üürin ✉

kõiksugu näitemängude, divertissementide jne. õhtude jaoks

parukaid, wärwisid

ja muud näojumestuse (grimmestamine) tarwitasi.

Annab õpetusi ja juhatusi näojumestuses, parukate ja wärwide pruukimises.

Woldemar Karo,

Tallinna Eestri teatri „Estonia“ näojumestaja.

Adr.: Teater „Estonia“, Tallinnas.

E. Leibo

uurimagaſin Tallinnas

Wiru uul. uue läbikäigu juures, Steinbergi n.,
Klinitka all nr. 23.

Soomitab kõige odawama hindadega kulds-, hõbe- ja teras-
meeeste- ja naisterahwa taskukellasid. Regulatorid,
Pariisi ja Schwarzwalbi seina ja äratajaid kellasid. Peale
selle uurikerid, wõlmed, beelokitid, kuldsõrmused jne.

Kustab uurid 2 rbl. alates, naisterahwaste mustab
uurid 250 kop., hõbedast kinnised uurid 6 rbl. 75 kop.
alates, äratujekellad 150 kop. alates.

Suur wäljawaalik kuldsõrmused jne.

Parandused mängutooside ja uuride juures tehakse
ruttu, hästi ja odawaste.

Kõik uurid ja parandused on wastutuse all.

New-Yorgis

on „Näitelawa“ ühtikuid numbrisid „New
Cesti Kirjastuse Osakirjastuse“ jaoks.
Sealjalmas mõetakse ka tellimisi vastu.

Esimene

Cesti pilke- ja naljaleht

„Meie Mats“

ilmub 2 korda kuus.

„Meie Mats“ toetawad kõik Cesti nooremad
ja paremad pilkekirjanikud nii hästi Tallinnast
kui ka mujalt.

Tellimise hind on;

aastas 2 rubla, poolaastas pool wähem.

Kuulutuste nonpareille-rida 10 kop.

Toimetus ja talitus on Tallinnas,

Kopli uul. nr. 2.

Kuupakkumist

„Meie Matsi“ toimetus.

Kõiksugu kunstlikud päewapildid, nii ka

piltide

suurendamised

jaawad üksnes minu juures odawalt ja hästi valmistatud
Kunstnikkudele ja näitlejatele teatud %.

Päewapiltiuit Alex. Jurich.

Kõikemini 100,000 inimest loewad siit! Kulds- ja
hõbenurid, seina- laua- ja äratamiskellad, ketid, ber-
lotid j. n. e., grammofoonid, kuldsõrmused 56 pr. all
hõbelusikud ja postriid 84 pr. all j. n. e. on

odawad

ainult L. Pirowits'i juures

Wienis, Wäinamäe, Wäinä kõiwal nr. 21.
Kõik parandamised, wõlmed, kulds- ja hõbeasjade, nii ka gram-
mofonide juures j. n. e. jaawad heaste ja odawaste tehtud.

Kuupakkumist L. Pirowits.

☛ E. a. juunil. festel hakkas Amerikas, New-Yorgis, uus eestikeelne ☛

nädalaleht

Uus Ilm

i l m u m a.

Lehe ülesandeks on töolisteklassi harimine ja seisukorra selgitamine. Selles sihis töötades tahab leht väljamaal asuwate **Cesti** töoliste eneste ja nende ning **wälja-, Wene- ja kodumaa** töoliste wahel waimlijeks **sidemeks olla** ning peale selle ka wäljarändamise, tööolude ja maa muretsamise ning pidamise kohta **kindlaid ja õigeid** teateid tuua. Lehes ilmuvad juhtkirjad, sõnumed, jutud, laulud, naljad, pildid jne.

Lehe väljaandjaks on **Amerika Cesti Kirjastuse-õsaiühisus 5000-**rublalise põhjuskapitaliga. Praegu on **Õsaiühisusel** juba **90** liiget (nende hulgas 5 jeltfi ja organisatsiooni) ja **1200** rubla raha kassas. Peale **Õsaiühisuse** enese ja üffikute inimeste toetawad lehte nii waranduslikelt kui ka waimlikelt **kõik** wäljamaal asuwad **Cesti jeltfid** ja **organisatsioonid**. Lehte laotakse ja trükitakse oma trükitojas.

Nii suure organiseeritud tagajõu tõttu on lehe käimine **kindlustatud**, kuna ka iga **waba sõna ja mõte** wäljamaa lahendamate olude tõttu lehes **ilmuda võib**.

Lehe toimetajaks on **Peter Speek**—endiste „Audiste“ ja „Kiire“ toimetaja.

Peale kohalikkude julemeeste on lehel wäljamaal pea igas tähtjamas kohas oma kirjasaatjad ja kaastöölised. Ka kodumaa tegelaste poolt on lehele rohkesti kaastööd saata lubatud. Lehe wäliste kaastööliste hulgas on **Linda Fürman, Eduard Wilde, Mihkel Martna, Hans Pöögelman** ja teised tuntud kirjanelikud.

Lehe hind on postiga:

Amerikas	aastas	3	dollarit;	wälja-, Wene- ja kodumaal	aastas	4	rbl.
"	1/2 "	160	centi;	"	"	"	210 kop.
"	1/4 "	85	"	"	"	"	110 "

Üffit nummer maksab Amerikas 6 centi ja wälja-, Wene- ja kodumaal 8 kop. Lehe kuulutusrehind on petitrea ruumi eest 5 centi ehk 10 kop. Wähemaid summasid võib postmarkides saata.

Õsaiühisuse juhatus, lehe toimetuse ja talituse adress on järgmine:

„Uus Ilm“ 400 E. 123. Str. New-York, City. N. Y. U. S. of America.

„Uue Ilma“ peale wõetakse tellimisi ja kuulutusi kodumaa lehtede talitustes wastu. Soowitaw oleks, et lugejad lehe otsekohe New-Yorgist telliksid. See kergendaks kirjawahetust, kuna ka leht rutemalt käima wõiks hakata.

Leht saadetakse teele ja kuulutus trükitakse ära ainult siis, kui raha lehe talitusesse on jõudnud.

Amerika Cesti Kirjastuse-õsaiühisuse juhatus.